

...od nemoci ke zdraví...

VŽDYCKY JSEM TOUŽILA POMÁHAT NEMOCNÝM V ROZVOJOVÝCH ZEMÍCH,

říká zdravotní sestra ÚVN

Petra RŮŽIČKOVÁ II. ČÁST

Zdravotní sestra Ústřední vojenské nemocnice Praha Petra Růžičková spolupracuje s mezinárodní organizací Lékaři bez hranic. V červnu se vrátila z charitativní mise ze zemětřesením postiženého Haiti. Byla to již čtvrtá mise, které se Petra Růžičková s touto organizací zúčastnila.

■ Na jakém oddělení v Ústřední vojenské nemocnici pracujete?

Nepracuji na konkrétním oddělení, ale v operativním týmu. Je to novinka i v ÚVN, podobný systém je v Krči a vychází ze vzoru zahraničních nemocnic. Jedná se o tým sester, které nespádají pod žádné oddělení, ale zaskakují na jednotlivých pracovištích podle aktuální situace. Říká se nám letušky nebo mobilní tým. Nefunguje to ale tak, že bychom každý den byly jinde. Pracujeme podle potřeby tam, kde například dlouhodobě onemocněla sestra, nebo dala výpověď a náhrada za ni ještě nepřišla a podobně. Zůstáváme tak dlouho, dokud se problém nevyřeší. Tady se ukazuje výhoda akreditované nemocnice - můžeme bez problémů sloužit na všech odděleních, protože systém práce je všude stejný. Samozřejmě jsou jistá specifika podle druhů onemocnění, ale třeba způsob dokumentace a sesterské práce je shodný podle daných standardů.

■ Lékaři podobný operativní tým nemají?

Ne, týká se to pouze sester.

■ Nestává se, že nejsou žádné požadavky a sestry z operativního týmu zůstávají nevytížené?

Zatím se to nestalo, naopak. Sester je nedostatek a musíme tak často sloužit přesčasy.

Mně se líbí, že poznávám práci na více odděleních, je to různorodější a pestřejší. Mám zkušenosti z onkologie, na misích to zase byla specifická činnost a já jsem po návratu domů vlastně ani nevěděla, jaké oddělení v nemocnici bych měla zvolit. Takhle poznávám postupně různé obory, aniž bych střídala zaměstnání. To mně vyhovuje.

■ Jaká oddělení jste už takto poznala?

Byla jsem na neurochirurgii, na oddělení následné péče, na kardiologii a momentálně sloužím na chirurgii.

■ V ÚVN pracujete teprve od září 2009, ale za tu dobu jste už stihla vyjet i na humanitární misi na Haiti, o níž jsme psali v minulém čísle...

Jsem vděčná Ústřední vojenské nemocnici, že mě pro humanitární misi na Haiti uvolnila. Když média přinášela zprávy o fatálních následcích této přírodní katastrofy, bylo jasné, že Haiti se bez mezinárodní pomoci neobejde. Lékaři bez hranic rovněž organizovali jednu z misí a bezprostředně po zemětřesení se obrátili na všechny, kteří s nimi na misích kdy byli a mapovali si jejich možnosti. I mě oslovili s dotazem, jestli bych mohla vyjet. Když jsem se ptala v práci, zda

by mě pustili, měli pro to moji nadřízení pochopení. Nešlo to samozřejmě ihned, měla jsem už rozepsané služby na měsíc dopředu a v nemocnici se mnou počítali, ale Lékaři bez hranic potřebovali pomocníky i v postakutní fázi. V nemocnici jsem dostala neplacené volno a na konci února na Haiti odletěla.

■ Teď jste odjížděla už jako zkušená pracovnice. Vzpomínáte na Vaši první humanitární misi?

Když si mě Lékaři bez hranic vybrali ke spolupráci, byla moje první mise s nimi v létě 2006 do Čadu. Vyjela jsem do oblasti, v níž byli tzv. vnitřně vysídlení lidé. Tak se říká uprchlíkům v rámci vlastní země, kteří v důsledku nějakého konfliktu byli nuceni přesídlit jinam, ale nikoliv přes hranice své vlasti. V tomto případě se jednalo o přelití válečného konfliktu mezi Súdánem a Čadem. Uprchlíci bydleli ve stanech v otřesných podmínkách, bez jakékoliv zdravotní péče. S mobilní klinikou jsme jezdili do jednotlivých uprchlických táborů za nemocnými. Také jsme se starali o místní nemocnici, kterou jsme vybavili léčivými a zdravotnickým materiálem, nemocné do

ní vozili a bezplatně o ně pečovali. Úroveň místního zdravotnictví byla děsivá. V tamní nemocnici byl pouze jediný lékař, který byl zároveň ředitelem a byl neustále pryč. Chod nemocnice tak spočíval pouze na sestřích s neúplným vzděláním. V okolních vesnicích byla situace ještě horší. Například v jednom zdravotním centru v nedaleké vesnici léčil pacienty muž, který neměl vůbec žádné zdravotnické vzdělání, jedinou jeho kvalifikací byla zkušenost s převazy ran.

■ Kam Vaše cesty s Lékaři bez hranic vedly dále?

Další mojí misí bylo Kongo. Odjížděla jsem tam v srpnu 2007. Mise začínala obrovskou očkovací kampaní proti spalničkám v oblasti jezera Tanganika. Lékaři bez hranic zde měli velké množství týmů, protože se jednalo o plošné očkování. Každý tým se staral o přesně vymezený sektor, v němž musel navštívit každou vesničku a všechny děti v ní očkovat. Bylo to složité, protože

podrobné mapy nebyly k dispozici, o existenci řady vesnic jsme se dozvídali až od místních obyvatel a na další jsme naráželi přímo v terénu. Jezdili jsme i na motorkách, protože některá místa auty nebyla přístupná. Mnohokrát jsme museli cestovat i pěšky s batohem s očkovacími látkami na zádech, jinak bychom se na místo nedostali. Souběžně jsme se starali také o centrum podvyživených dětí.

V roce 2008 jsem se zúčastnila mise do Jemenu. Jemen i jeho kulturu jsem znala, byla jsem tam soukromě už dříve. Naše působiště bylo na severu země, kde operovali rebelové, a tak zde často docházelo k ozbrojeným konfliktům. Rozšířili jsme zde kapacitu místní nemocnice o nafukovací

zdravotnické stany a školili personál, aby byl kvalifikovaný a schopný postarat se o nemocné i po našem odjezdu. Já měla na starosti sesterskou práci celé nemocnice, která měla chirurgické oddělení, internu, centrum podvyživených dětí, ambulance... Bylo tam hodně chirurgické péče, protože jsme ošetřovali velký počet střelných poranění. Mimo to jsme měli i zdravotnická centra v okolí nemocnice. Jejich činnost jsme však z bezpečnostních důvodů ukončili, protože v době našeho působení v oblasti došlo k únosu porodních asistentek z jiné charitativní organizace, které byly zabity.

■ Kdy jste se z Jemenu vrátila?

V červnu 2009. Tehdy jsem si řekla, že zůstanu doma a budu si užívat, co jsem venku nemohla: divadla, koncerty, výlety... Chtěla jsem se vrátit k běžnému povolání zdravotní sestry, protože jsem nechtěla přijít o kontakt s prací, kterou jsem dělala před svými odjezdy do zahraničí. Hledala jsem možnost uplatnění na akreditovaném pracovišti. Věděla jsem, že systém práce certifikované nemocnice mně bude vyhovovat a nechtěla jsem riskovat zklamání. Proto jsem nastoupila právě do Ústřední vojenské nemocnice Praha.

■ Splnila práce v Africe Vaše očekávání?

Byla nesmírně zajímavá. Bylo to o něčem úplně jiném, než co jsem do té doby dělala. Byla jsem především na vedoucích pozicích, takže se jednalo spíše o organizování, školení a dozor nad chodem svěřených činností.

■ Jaký je Váš nejsilnější zážitek?

Z každé mise si v sobě něco nesu. Každá země je jiný svět, lidé tam žijí úplně jinak, ve strašlivé bídě, se strašným málem a přitom dokážou být mnohdy optimističtější, než my. Těžké je, když vidíte, jak umírají lidé, které bychom v našich podmínkách doma dokázali zachránit. Nesu si v sobě hodně jednotlivých momentů, které mě zasáhly a dotkly se mně a které se mi těžko zpracovávaly. Ten dobrý pocit, že jsem někam přijela pomáhat se často mísí s pocitem určitého neuspokojení, že dělám málo a že to nestačí, že tu situaci nezměním. Pomohu jen několika konkrétním lidem a nevím, co bude, až naše mise skončí a my odjedeme. Často mívám pocit bezmoci, protože vím, že nemohu pomoci všem. Snažím se ale být nad věcí, abych se z toho nezbláznila. Setkala jsem se s matkami, které musely udělat rozhodnutí a de facto obětovat své podvyživené dítě, se kterým nemohly zůstat v nemocnici, kde bychom je zachránili, protože doma měly dalších deset dětí, o něž by se neměl kdo postarat a které musely žít. U nás nejsme zvyklí, že by malé děti umíraly,

tam je to běžné. Ale ani tam to matkám není jedno, nemohou s tím však nic dělat. Jsou s tím možná více smířené, že přicházejí o dítě, ale to jejich bolest nezmenšuje.

■ Máte také pozitivní zážitky?

Ale jistě. Třeba když vím, že lidé, kterým jsme pomohli, nám jsou vděční. Nebo když vidím, že apatické podvyživené dítě, které se k nám dostalo na pokraj smrti je po určité době léčení zcela normální a veselé. To jsou nesmírně pozitivní emoce a pocity.

■ Co na Vaše aktivity říkají rodiče?

Jsou relativně v pohodě. Pochopitelně by chtěli, abych už nikam nejedla a zůstala doma, ale nijak mi nebrání, i když strach o mě jistě mají.

■ Vy sama strach nemáte?

Já strach nemám, obecně se nebojím. Je to tak i proto, že mise jsou perfektně zorganizované. Měla jsem jednotlivé momenty, kdy jsem se trochu bála, ale to bylo zapříčiněno třeba nějakou drobnou nekázní, když jsem byla někde, kde jsem být neměla a podobně. Organizace zajišťuje naše bezpečí v největší možné míře, mnohdy i na úkor našeho soukromí a svobody, v některých činnostech jsme opravdu hodně limitováni. Abychom se nevystavovali žádnému riziku, nesmíme volně chodit sami, ale alespoň ve dvou, nesmíme sami řídit auta apod. Záleží na dané zemi. Když jsme v místě válečného konfliktu, musíme se tomu přizpůsobit a chovat se podle toho. Jako humanitární pracovníci máme určitý status, kterým jsme chráněni. Ale jsou země, kde být humanitárním pracovníkem znamená naopak větší riziko.

■ Jaký vliv mají Vaše aktivity na Váš soukromý život?

Práce, kterou dělám, mě naplňuje, chtěla jsem ji dělat a vybrala jsem si ji sama. Ale samozřejmě, když člověk hodně cestuje, je to složité pro vztahy, na dálku moc nefungují. Takže jsem zatím svobodná...

Jiří Hruška
foto: archiv P. Růžičkové